

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 47. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360120432/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Da et genialet Menneske af den Art som René trods dets religiøse Talemaader aldrig gaar op i nogen højere Magt, bliver Melankolien her i sit inderste Væsen kun Egenkærlighedens utilfredsstillede Nydelsessyge. René véd som genial Personlighed, at Guden er med ham og i ham, og han kan neppe skelne imellem sig selv og Guden. Han føler jo, at hans Tanke og hans Tale er beaaudet, og hvor er Grænsen imellem det, som er af ham, og det, som ikke er af ham? For sig selv kræver han Alt, Folkets Yndest, Kvindernes Kærlighed, alle Livets Laurbær og Roser, og det falder ham ikke ind, at han skulde være forpligtet til at vise Gengæld. Han lader sig elske uden at elske igen. Er han ikke en Natur med Særret, en Forkynder, der farer som en Flygtning igennem Livet, en flyvende Ild, som oplyser, fortærer og forsvinder!

I disse Træk har Digteren kun malet sit eget Spejlbillede. Chateaubriands Erindringer indeholder, især ved hvad de fortier, Vidnesbyrd nok om den kunstige Kulde, hvormed han modtog Æmhed og Beundring. Enkelte fortrolige Breve fra ham, som Sainte-Beuve har havt mellem Hænder, viser, med hvilken iskold Selvfølelse han undertiden stræbte at besnære ved Løfter om en fortærende Lidenskab. Endnu 64 Aar gammel skriver han til en ung Dame, hvem han opfordrer til at give sig et Stævnemøde i Schweiz: «Mit Liv er kun en Hændelse, tag af denne Hændelse Lidenskab, Eivirvlen og Ulykken, jeg skal give Dem mere deraf paa én Dag end Andre i lange Aar.» Man se tilbage i Tiden; man mindes f. Eks. den rørende Æmhed, Voltaire udviser mod sin Emilie, selv da han har faaet Vished om, at han er plumpt bedragen af hende, og man vil finde hin det forrige Aarhundredes saakaldte Lucifer uskyldig som et Barn i Sammenligning.

Chateaubriand afsluttede ikke sin Skildring af René med den berømte Episode der bærer dette Navn. René indtager en stor Plads i den samtidig skrevne, men først nogle Aar senere udgivne Roman *Les Natchez*, og hans Væsen her fuldstændiggør Billedet af Karakteren.

René har for at føje sig efter Indianernes Sæder taget sig en Hustru, Celuta, der gaar ganske op i Kærlighed til ham. Men det forstaar sig af sig selv, at Samlivet med hende ikke kan læge hans Hjertes Saar. «René,» hedder det, «havde attraaet en ubehoet Egn, en Kvinde og Friheden: han besad alt dette, og